

ZAŁÓŻ FIRME

Firma jednoosobowa – podstawowe informacje

Co to jest firma jednoosobowa, kto ponosi odpowiedzialność za zobowiązania firmy, jak wyglądają sprawy księgowe i podatkowe

Jednoosobowa działalność gospodarcza (działalność indywidualna) jest najprostszy rodzajem firmy. Nazywana jest często samozatrudnieniem, może być założona wyłącznie przez osobę fizyczną. Dzięki temu, że jej rejestracja i prowadzenie nie są skomplikowane, jest najbardziej odpowiednią formą działalności dla drobnego biznesu.

Cechy jednoosobowej działalności

Osoba fizyczna prowadząca działalność posiada zdolność prawną, zdolność do czynności prawnych oraz zdolność sądową i procesową. Do prowadzenia jednoosobowej działalności nie trzeba sporządzać żadnych umów. Nie jest wymagany minimalny kapitał.

Odpowiedzialność za zobowiązania

Jako przedsiębiorca odpowiadasz całym swoim majątkiem za zobowiązania powstałe w wyniku prowadzenia działalności. Odpowiedzialność ta rozciąga się również na małżonka (z wyłączeniem jego majątku osobistego). Oznacza to, że twój majątek prywatny i ten, wykorzystywany do prowadzenia działalności, są przez wierzycieli traktowane jednakowo. Jeżeli twoja działalność nie wypracuje zysku, wszystkie zobowiązania (np. składki do ZUS, wynagrodzenia dla pracowników i współpracowników, rachunki, kary umowne, raty kredytu) musisz pokryć z prywatnego majątku. Wszystkie zyski osiągnięte z prowadzonej działalności od razu zwiększają twój prywatny majątek.

Z chwilą rejestracji (wpisu) w CEIDG stajesz się przedsiębiorcą. Jeżeli zawierasz umowę i kupujesz towaru lub usługi, które będziesz wykorzystywać do prowadzenia działalności, nie jesteś już konsumentem. Prawo traktuje cię jak profesjonalnego uczestnika obrotu. Nie masz np. prawa do odesłania towaru zakupionego poza siedzibą przedsiębiorstwa (np. przez Internet) w ciągu 14 dni, bez podania przyczyn.

Masz również dodatkowe obowiązki informacyjne. Jeżeli jako przedsiębiorca

wysyłasz korespondencję do innej osoby, musisz wskazać nazwę swojej firmy, NIP i adres.

Reprezentowanie firmy

Jako jednoosobowy przedsiębiorca masz wyłączne prawo do reprezentowania swojej działalności. Tylko ty możesz zawierać umowy z dostawcami i odbiorcami, tylko ty masz obowiązek wpłacać zaliczki na podatek, składać roczną deklarację podatkową i rozliczać się z ZUS. Oczywiście część tych rzeczy możesz zlecić innym osobom na podstawie udzielonego pełnomocnictwa, jednak zawsze działanie twoich pełnomocników będzie miało wpływ na twój majątek prywatny.

Nazwa działalności

Każda działalność musi mieć swoją nazwę (firmę). W przypadku wpisu do CEIDG, twoją nazwą (firmą) jest co najmniej imię i nazwisko.

Rejestracja jednoosobowej działalności

Jednoosobową działalność rejestrujesz w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG). Do CEIDG może się wpisać wyłącznie osoba fizyczna (nie może być nią osoba prawna np. spółka).

- zarejestruj firmę jednoosobową

Pamiętaj, że zarówno wpis do CEIDG jak i aktualizacja danych są bezpłatne!

NIP i REGON

Przy rejestracji działalności w CEIDG zostanie ci automatycznie nadany numer NIP. Służy on do identyfikacji twojej działalności przed organami podatkowymi. Przy każdej wpłacie zaliczki na podatek albo podatku musisz podawać właśnie ten numer (NIP). Nawet jeżeli rozliczasz podatek z różnych źródeł na jednej deklaracji podatkowej (np. z działalności i etatu) jako numer identyfikacyjny podatnika wskazujesz NIP, a nie PESEL.

Przy rejestracji otrzymujesz także numer REGON dla celów statystycznych. Przy rejestracji działalności numery NIP i REGON są nadawane automatycznie – tzn. nie musisz składać oddzielnych wniosków do urzędu skarbowego i GUS

o nadanie tych numerów.

Opodatkowanie

Jeśli prowadzisz działalność jednoosobową, z tytułu działalności będziesz podatnikiem PIT. Możesz wybrać jedną z form opodatkowania PIT (skala podatkowa, podatek liniowy, ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, karta podatkowa).

W celu rozliczenia podatków wystarczy jedynie złożenie zeznania rocznego, nie musisz przygotowywać ani przekazywać do żadnego organu sprawozdań finansowych.

Zobacz:

Etat i działalność – jak rozliczyć podatki?

VAT

Przedsiębiorca jednoosobowy może być podatnikiem VAT.

Księgowość

W zależności od wybranej formy opodatkowania, możesz rozliczać się według książki przychodów i rozchodów, ryczałtu ewidencjonowanego lub prowadzić pełną księgowość (księgi rachunkowe). Jeśli przychody netto spółki przekroczą 2 mln euro, będziesz zobowiązany do przejścia na pełną księgowość.

Czy mogę zarejestrować kilka jednoosobowych działalności?

Jedna osoba fizyczna może mieć tylko jeden wpis w CEIDG. Nie możesz mieć zarejestrowanych kilku jednoosobowych firm na swoje nazwisko.

Pod jednym wpisem możesz prowadzić różne rodzaje działalności gospodarczej.

Obowiązki wobec ZUS

Rejestrując działalność w CEIDG automatycznie zostaniesz zgłoszony jako płatnik do ZUS (czyli ten, który opłaca składki). Musisz jednak samodzielnie zgłosić się do ZUS jako ubezpieczony (samodzielnie zgłaszasz także pracowników i osoby współpracujące). Formularze zgłoszeniowe do ZUS możesz

dołączyć do wniosku w trakcie rejestracji firmy (CEIDG-1). Nie dotyczy to pracowników, których musisz zgłaszać bezpośrednio do ZUS. Na zgłoszenie ubezpieczonego masz siedem dni od chwili powstania obowiązku ubezpieczeniowego (rozpoczęcia działalności, zatrudnienia pracownika albo współpracownika). Możesz korzystać z ulgi na start (przez 6 miesięcy tylko składka zdrowotna), obniżonych składek albo - od 2019 roku - małego ZUS.

Zobacz:

Zbieg tytułów ubezpieczeń - kiedy nie trzeba opłacać składek ZUS z działalności

Inne sprawy związane z firmą jednoosobową

Przejdź do:

- chcę zawiesić firmę jednoosobową
- chcę wznowić firmę jednoosobową
- chcę zmienić dane firmowe

Spółka cywilna - podstawowe informacje

Cechy spółki cywilnej, kto ponosi odpowiedzialność za zobowiązania firmy, jak wyglądają sprawy księgowe i podatkowe

Jeśli chcesz prowadzić biznes ze współnikiem, najprostszą formą jest spółka cywilna. Zaletą tej formy działalności jest m.in. niski koszt założenia czy możliwość prowadzenia uproszczonej księgowości. Pamiętaj jednak, że spółka cywilna w wielu miejscach różni się od innych rodzajów spółek.

Cechy spółki cywilnej

Spółka cywilna nie jest „spółką” w rozumieniu przepisów prawa handlowego. Na zewnątrz, czyli w stosunku do kontrahentów i klientów, spółka cywilna nie posiada osobowości prawnej, oznacza to, że podmiotem wszelkich praw i

obowiązków są wspólnicy spółki.

Jest ona wspólnym przedsięwzięciem grupy podmiotów. Może to być kilka osób fizycznych, kilka osób prawnych (spółek) albo połączenie tych dwóch grup. Przez umowę spółki wspólnicy zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego przez działanie w sposób oznaczony, w szczególności przez wniesienie wkładów.

Spółce nie przysługuje status przedsiębiorcy. Przedsiębiorcami są wyłącznie wspólnicy spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej.

Do założenia spółki nie jest wymagany kapitał.

Spółka cywilna może być przekształcona w każdą spółkę prawa handlowego.

Odpowiedzialność wspólników

Majątek spółki cywilnej (tzw. współwłasność łączna) jest majątkiem wspólnym wspólników, a za długi spółki cywilnej wspólnicy odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem, w tym także swoim majątkiem odrębnym od majątku spółki.

Nazwa

Firmą osoby fizycznej jest jej imię i nazwisko. W sytuacji, gdy wspólnikami spółki są osoby fizyczne, nazwa spółki cywilnej powinna zawierać co najmniej imiona i nazwiska wszystkich wspólników wraz z dodaniem nazwy „spółka cywilna”, bądź skrótu s.c. W orzecznictwie można jednak znaleźć bardziej łagodne stanowisko dotyczące nazwy.

- zobacz interpretację

Umowa spółki cywilnej

Aby spółka cywilna powstała, przyszli wspólnicy muszą zawrzeć między sobą umowę. Ważne, że taka umowa może być spisana w zwykłej formie pisemnej, która nie wymaga udziału notariusza.

Umowa spółki musi wskazywać cel jej działania (jaki ma być osiągnięty albo

do jakiego wspólnicy dążą). Teoretycznie osiągnięcie celu powoduje wygaśnięcie spółki, ponieważ umowa została wykonana. To jedna z podstawowych różnic między spółką cywilną a spółkami prawa handlowego.

Elementy umowy spółki cywilnej:

- informacja o wspólnikach
- data i miejsce zawarcia umowy
- nazwa i siedziba
- okres funkcjonowania spółki
- obszar działalności gospodarczej spółki
- cel gospodarczy, który spółka ma realizować
- sposób, w jaki chcemy osiągnąć ten cel np. poprzez wniesienie wkładów
- zakres działalności według PKD
- informacja o wielkości wkładów
- postanowienia dotyczące zmian treści umowy
- kwestie podziału zysków i udziału w stratach
- informacja o wspólnikach prowadzących sprawę spółki oraz o jej reprezentantach i sposobie reprezentacji
- postanowienia dotyczące wypowiedzenia i rozwiązania umowy.

Pamiętaj, po zawarciu umowy należy złożyć deklaracje i opłacić podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC) w Urzędzie Skarbowym właściwym ze względu na siedzibę spółki (stawka podatku wynosi 0,5%, podstawę opodatkowania stanowi wartość wkładów wniesionych do majątku spółki) – deklaracja na

druku PCC-3, PCC-3A. Formularze te można złożyć w formie elektronicznej. Złożenie deklaracji i zapłata podatku od czynności cywilnoprawnych powinna nastąpić w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy spółki, bez wezwania organu podatkowego.

Rejestracja spółki cywilnej

Spółka cywilna nie jest przedsiębiorcą, status przedsiębiorcy muszą posiadać wszyscy wspólnicy spółki cywilnej. Spółka cywilna sama w sobie nie podlega rejestracji w CEIDG ani w KRS. Rejestracji podlegają wspólnicy. Jeśli wspólnikami są osoby fizyczne i nie są jeszcze przedsiębiorcami, rejestrują się w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) dokonując wypełniając oddzielny wniosek o wpis na formularzu CEIDG-1. Wspólnik jest zobowiązany uzyskać wpis przed podjęciem działalności w ramach spółki.

- uzyskaj wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej

Dalsze czynności to:

- zgłoszenie do GUS i uzyskanie nr REGON spółki - wniosek wraz z umową spółki kłada się na druku RG-OP we właściwym dla siedziby spółki urzędzie statystycznym (wolny od opłat)
  - uzyskaj numer REGON dla spółki cywilnej
- zgłoszenie identyfikacyjne do urzędu skarbowego i uzyskanie NIP spółki wniosek należy złożyć na druku NIP-2 (wolne od opłat)
  - uzyskaj NIP dla spółki cywilnej
- aktualizacja wpisu w CEIDG przez wspólników będących osobami fizycznymi
  - zaktualizuj wpis w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej

- uzupełnienie w CEIDG informacji o NIP i REGON spółki w terminie 7 dni od otrzymania tych numerów - wniosek CEIDG-1.

NIP i REGON

Jeśli wspólnikami są osoby fizyczne, podlegają rejestracji w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i jest im automatycznie nadawany NIP i REGON. Spółka cywilna podlega jednak odrębnej rejestracji i nadawane są jej odrębnie od wspólników NIP i REGON.

Reprezentowanie spółki

Każdy wspólnik jest uprawniony i zobowiązany do prowadzenia spraw spółki i reprezentowania jej.

Podział zysków

Udział każdego wspólnika w zysku jest równy, bez względu na wartość wniesionego wkładu. Zasada to może jednak zostać zmodyfikowana w umowie.

Opodatkowanie

Spółka cywilna nie jest podatnikiem podatku dochodowego. Podatek (PIT lub CIT w zależności jaki podmiot jest wspólnikiem) płaci oddzielnie każdy ze wspólników od dochodu osiągniętego ze spółki.

Jeśli jesteś wspólnikiem spółki cywilnej, dokonując wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej możesz dokonać wyboru formy opodatkowania. Wyboru dokonuje każdy ze wspólników składając oświadczenie o zadeklarowaniu opłacania podatku dochodowego: na zasadach ogólnych, w formie podatku liniowego, ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych.

Przy wyborze karty podatkowej jeden ze wspólników spółki cywilnej składa wniosek o zastosowanie opodatkowania w formie karty podatkowej (PIT-16).

Nie jest dopuszczalne, żeby część wspólników spółki cywilnej osób fizycznych objęta była ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych (lub karty podatkowej), a część korzystała z zasad ogólnych lub podatku liniowego.

W przypadku wyboru karty podatkowej w decyzji o wysokości podatku docho-

dowego, wydawanej odrębnie na każdy rok podatkowy przez naczelnika urzędu skarbowego, wymienieni są wszyscy wspólnicy spółki cywilnej. Możliwe jest natomiast zróżnicowanie formy opodatkowania dochodów poszczególnych wspólników spółki cywilnej tak, że niektórzy opłacają podatek dochodowy na zasadach ogólnych na podstawie skali podatkowej a niektórzy według stawki liniowej (19%).

VAT

Podatnikiem VAT (w odróżnieniu od podatku dochodowego) jest spółka, a nie jej wspólnicy.

Księgowość

Spółka cywilna może rozliczać się wg książki przychodów i rozchodów, ryczału ewidencjonowanego lub prowadzić pełną księgowość (księgi rachunkowe).

Jeśli przychody netto spółki przekroczą 2 mln euro, jest ona zobowiązana do przejścia na pełną księgowość. Ponadto w przypadku, gdy wspólnikiem w spółce cywilnej będzie osoba prawna (np. spółka kapitałowa), spółka musi od początku prowadzić pełną księgowość niezależnie od wysokości osiąganych przychodów.

Obowiązki wobec ZUS

Przedsiębiorcą jest wspólnik spółki cywilnej. Jeżeli spółka będzie zatrudniać pracowników czy zleceniobiorców, to jest ona płatnikiem składek i należy dokonać zgłoszenia jej jako płatnika składek w ZUS – formularz ZUS ZPA (termin – 7 dni od dnia rejestracji spółki). Na formularzu tym należy podać dane identyfikacyjne spółki: NIP, REGON, nazwę skróconą spółki.

Natomiast, jeżeli wspólnicy spółki nie zamierzają zatrudniać pracowników, to każdy z nich jest płatnikiem składek za własne ubezpieczenie społeczne i zdrowotne i samodzielnie dokonuje zgłoszenia jako płatnik składek na druku ZUS ZFA. Na formularzu tym podaje własne indywidualne dane identyfikacyjne: NIP, PESEL i REGON (w przypadku, gdy dodatkowo prowadzi odrębną działalność gospodarczą).

Zarówno wspólnicy jak i zatrudniani pracownicy zgłaszani są do ubezpieczeń społecznych na formularzu ZUS ZUA albo, jeżeli podlegają tylko ubezpieczeniu zdrowotnemu, na formularzu ZUS ZZA.

Dokonując zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego, należy pamiętać również o członkach rodziny. W zależności od tego, czy dana osoba mieszka z osobą zgłaszającą, czy nie, należy sporządzić formularz ZUS ZCZA lub ZUS ZC-NA.

Jeśli wspólnik prowadzi kilka rodzajów działalności, z każdego tytułu odrębnie (tj. spółki cywilnej i np. jednoosobowej działalności gospodarczej) musi być odprowadzana składka na ubezpieczenie zdrowotne. Wspólnicy spółki cywilnej mogą korzystać z preferencyjnych składek ZUS (mały ZUS).

Obowiązki wspólników spółki cywilnej w sprawach urzędowych

Zarejestrowanie CEIDG działalności:

Gdzie? CEIDG

Kto? Każdy ze wspólników przyszłej spółki cywilnej.

Zawarcie na piśmie umowy spółki cywilnej:

Kto? Każdy ze wspólników przyszłej spółki cywilnej.

Zgłoszenie do GUS w celu uzyskania nr REGON spółki:

Gdzie? Urząd Statystyczny właściwy dla siedziby spółki cywilnej

Kto? Wniosek na druku RG-OP (i załącznik RG-SC) powinien być podpisany przez wszystkich wspólników lub przez jednego ze wspólników o ile do wniosku dołączony zostanie dokument podpisany przez wszystkich wspólników, potwierdzający powstanie/zgłaszane zmiany/zakończenie działalności spółki cywilnej. W przypadku składania wniosku przez pełnomocnika należy dołączyć pełnomocnictwo do reprezentowania podmiotu, którego dotyczy składany wniosek.

Zgłoszenie identyfikacyjne do urzędu skarbowego w celu uzyskania NIP spółki cywilnej:

Gdzie? Naczelnik urzędu skarbowego właściwego ze względu na siedzibę spółki

Kto? Formularz NIP-2 (i NIP-D) składają wszyscy wspólnicy albo pełnomocnik.

Zawiadomienie o wyborze formy opodatkowania spółki cywilnej jeśli spółka będzie opodatkowana inaczej niż na zasadach ogólnych:

Gdzie? Naczelnik urzędu skarbowego właściwego ze względu na siedzibę spółki

Kto? Składają wszyscy wspólnicy albo pełnomocnik, wybór formy opodatkowania spółki jest niezależny od formy opodatkowania indywidualnej działalności gospodarczej jej wspólników.

Zgłoszenie spółki jako czynnego podatnika podatku VAT na formularzu VAT-R:

Gdzie? Naczelnik urzędu skarbowego właściwego ze względu na siedzibę spółki

Kto? Wszyscy wspólnicy albo pełnomocnik

Aktualizacja wpisu w CEIDG - uzupełnienie informacji o nr NIP i REGON spółki cywilnej:

Gdzie? CEIDG

Kto? Dokonuje każdy ze wspólników w zakresie ewidencji własnej działalności gospodarczej.

Zgłoszenie do ZUS spółki cywilnej jako płatnika składek za wspólników i pracowników oraz osób współpracujących:

Gdzie? Oddział ZUS właściwy dla siedziby spółki cywilnej

Kto? Należy złożyć jako spółka formularz ZUS ZPA wraz z kopią decyzji urzędu skarbowego o nadaniu nr NIP o zaświadczenia o nr REGON. Przy zgłoszeniu do ZUS obowiązuje termin 7 dni kalendarzowych, który należy liczyć od daty:

- zatrudnienia pierwszego pracownika,
- rozpoczęcia prowadzenia działalności - co dotyczy wspólników.

Wspólnicy mogą zdecydować o samodzielnym rozliczaniu się ze składek ZUS (będą dla siebie płatnikami) - wówczas dokonują rejestracji w ZUS samodziel-

nie. W takim przypadku każdy z nich musi, w terminie 7 dni od rozpoczęcia prowadzenia działalności, zgłosić siebie w ZUS jako płatnika składek oraz jako osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą. Do Zakładu należy złożyć formularz ZUS ZFA, dołączyć kopię decyzji urzędu skarbowego o nadaniu numeru NIP, a także deklarację ZUS ZUA lub ZUS ZZA.

Rozwiązanie spółki:

Wykreślenie z CEIDG

Gdzie? CEIDG

Kto? Każdy ze wspólników w związku z rozwiązaniem spółki powinien w terminie 7 dni od chwili rozwiązania złożyć wniosek o wykreślenie z CEIDG. W tym celu należy skorzystać z druku CEIDG-1. Jednak wyrejestrowanie samej spółki wymaga jeszcze kolejnych działań. Należy więc dokonać:

Wykreślenie z REGON

Gdzie? Naczelnik urzędu skarbowego właściwego ze względu na siedzibę spółki

Kto? Wniosek na druku RG-OP powinien zostać podpisany przez osobę uprawnioną do reprezentacji podmiotu, którego wniosek dotyczy, przy czym w przypadku spółki cywilnej wniosek powinien być podpisany przez wszystkich wspólników lub przez jednego ze wspólników o ile do wniosku dołączony zostanie dokument podpisany przez wszystkich wspólników, potwierdzający powstanie/zgłaszane zmiany/zakończenie działalności spółki cywilnej. W przypadku składania wniosku przez pełnomocnika należy dołączyć pełnomocnictwo do reprezentowania podmiotu, którego dotyczy składany wniosek.

Wykreślenie z ewidencji podatników:

Gdzie? Naczelnik urzędu skarbowego właściwego ze względu na siedzibę spółki

Kto? Formularze NIP-2 i VAT-Z (o ile spółka była zarejestrowana w ewidencji VAT) podpisują wszyscy wspólnicy albo pełnomocnik

Inne sprawy związane ze spółką cywilną

Przejdź do:

- chcę zawiesić spółkę cywilną
- chcę wznowić spółkę cywilną
- chcę zmienić dane firmowe